

Udlændinge- og Integrationsministeriet

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT

vedrørende

Forslag til lov om ændring af lov om dansk indfødsret (Frakendelse af statsborgerskab for strafbare forhold, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser, m.v.)

1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 16. december 2021 til den 13. januar 2022 været sendt i høring hos nedenstående myndigheder og organisationer mv.

Advokatrådet (Advokatsamfundet), Amnesty International, Børnerådet, Børne- og Kulturchefforeningen, Børns Vilkår, Centralorganisationernes Fællesudvalg CFU, Danes Worldwide, Danmarks Biblioteksforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Flygtningehjælp, DFUNK – Dansk Flygtningehjælp Ungdom, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, Den Katolske Kirke i Danmark, DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur, Domstolsstyrelsen, Folkehøjskolernes Forening i Danmark, Foreningen af Udlændingeretsadvokater, Færøernes Landsstyre, Naalakkersuisut (Grønlands landsstyre), HK/Danmark, Indvandrermedicinsk klinik, Odense Universitetshospital, Indvandrerrådgivningen, Institut for Menneskerettigheder, Kirkernes Integrationstjeneste, KL, Knud Vilby (på vegne af Fredsfonden), Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed (Kvindefredsligaen), Landsforeningen Adoption & Samfund, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsorganisation af kvindekrisecentre (LOKK), Mellempfolkeligt Samvirke, Plums Fond for fred, økologi og bæredygtighed (Tidl. Fredsfonden), PRO-Vest, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Red Barnet, Refugees Welcome, Retspolitisk Forening, Rigsgadvokaten, Rigspolitiet, Røde Kors, Rådet for Etniske Minoriteter, Samtlige byretter, SOS Racisme, Work-live-stay southern denmark, Ældresagen, Ægteskab uden grænser, Aarhus Erhverv/International Community og 3 F.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har modtaget hørings svar fra:

10. februar 2022

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Indfødsret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sags nr. 2021 - 8469
Akt-id 1781517

Advokatsamfundet, Børnerådet, Danes Worldwide, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den Katolske Kirke i Danmark, Det Nationale Integrationsråd, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Udlændingeretsadvokater, Institut for Menneskerettigheder, KL, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret og SOS Racisme.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har endvidere modtaget et høringssvar fra en privat.

De modtagne høringssvar vedlægges.

Følgende har afgivet høringssvar, men har ikke haft bemærkninger til lovforslaget, eller har ikke ønsket at udtale sig om lovudkastet:

Datatilsynet, Det Nationale Integrationsråd og KL.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter af indholdsmæssig karakter i de modtagne høringssvar så vidt muligt opdelt efter den struktur, der er i lovforslagets bemærkninger. Udlændinge- og Integrationsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført i *kursiv*.

Bemærkninger af teknisk og generel politisk karakter samt bemærkninger, der ikke vedrører lovudkastet, indgår ikke i høringsoversigten. Udlændinge- og Integrationsministeriet kan for en fuldstændig gennemgang af samtlige synspunkter henvise til høringssvarene, som er sendt til Folketingets Indfødsretsudvalg.

2. Høringssvarene

2.1. Generelle bemærkninger

Datatilsynet forudsætter, at reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven vil blive iagttaget i forbindelse med de behandlinger af personoplysninger, der vil ske som følge af lovforslagets bestemmelser.

Domstolsstyrelsen vurderer, at forslaget til lov om ændring af lov om dansk indfødsret generer årlige merudgifter ved domstolene på 0,8 mio. kr. Domstolsstyrelsen bemærker, at skønnet er baseret på Justitsministeriets orientering af den 31. januar 2022 over antallet af sager, som forslaget forventes at generere ved byretterne. Domstolsstyrelsen lægger til grund, at de i alt fem årlige sager vil fordele sig mellem tre domsmandssager og to nævningesager. Herudover er det lagt til grund, at der vil være et antal ankesager ved landsretterne, beregnet efter den typiske ankefrekvens for lignende sager. Domstolsstyrelsen vurderer ikke, at udgifterne kan holdes inden for den nuværende bevillingsmæssige ramme.

Præsidenten for Vestre Landsret samt **præsidenten for Østre Landsret** tilslutter sig høringssvaret fra **Den Danske Dommerforening**, der anfører, at lovudkastet ikke

kan undgå at få mærkbare konsekvenser for domstolenes ressourcer. Det bemærkes, at en længere berømmelse, en længere hovedforhandling i den enkelte sag og betydelige meromkostninger til blandt andet forsvarersalærer må og skal indgå, når man beregner de økonomiske konsekvenser af forslaget.

Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker, at de foreslåede regler vil blive administreret i overensstemmelse med gældende databeskyttelseslovgivning, herunder reglerne i databeskyttelsesforordningen, databeskyttelsesloven og retshåndhævelsesloven.

I forhold til økonomiske konsekvenser henvises til pkt. 4 i udkastet til lovforslaget, hvor det er blevet tilføjet, at lovforslaget forventes samlet set at have begrænsede økonomiske og implementeringsmæssige konsekvenser for det offentlige. Lovforslaget forventes at medføre mindre implementeringskonsekvenser på Udlændinge- og Integrationsministeriet og Justitsministeriets områder i form af yderligere sagsbehandling i et begrænset antal sager. Lovforslaget forventes som udgangspunkt på den baggrund at medføre begrænsede meromkostninger forbundet med den yderligere sagsbehandling. Merudgifterne forbundet med lovforslaget håndteres inden for de eksisterende økonomiske rammer under henholdsvis Udlændinge- og Integrationsministeriet og Justitsministeriet.

2.2. Frakendelse af statsborgerskab erhvervet ved svig

Foreningen af Udlændingeretsadvokater bemærker, at den foreslåede ændring fra "kan" til "skal" synes at være i strid med de anerkendte internationale principper om skønsmargin, da domstolene ikke får mulighed for at vurdere, om indgrebet er nødvendigt i et demokratisk samfund, men alene skal tage stilling til, om der har været svig. Det vil sige, at selv et meget lille svigagtigt forhold, skal bevirke en frakendelse af indfødsretten.

I forhold til indsættelsen af et nyt stk. 2 i indfødsretslovens § 8 A, hvorefter et barn, som har erhvervet sin indfødsret gennem en forælder, der får frakendt sit statsborgerskab, også frakendes sit statsborgerskab, finder Foreningen af Udlændingeretsadvokater ikke, at dette er rimeligt, og at det strider mod børnekonventionen, og specielt børnekonventionens artikel 7 og 8.

Børnerådet anfører, at hensynet til barnets bedste skal komme i første række, når man overvejer frakendelse af barnets danske statsborgerskab. Børnerådet er bekymret over, at det med forslaget vil blive udgangspunktet, at barnet frakendes sit danske statsborgerskab, og at der ikke foretages den nødvendige vurdering af hensynet til barnets bedste. Børnerådet bemærker desuden, at det bør fremhæves i bemærkningerne, at barnet skal høres i spørgsmål, der vedrører frakendelse af statsborgerskab, jf. børnekonventionens artikel 12.

Institut for Menneskerettigheder lægger til grund, at det som oftest vil være af indgribende betydning for et barn at få frataget statsborgerskabet, og at det således må antages, at det typisk vil være barnets tarv at forblive dansk statsborger,

uanset at barnets forælder bliver frataget sit statsborgerskab. Efter Institutets opfattelse skal hensynet til barnets tarv indgå med stor vægt i proportionalitetsvurdering ved anvendelsen af den foreslåede bestemmelse, jf. børnekonventionens artikel 3. Institutet anbefaler, at det i lovudkastet præciseres, at barnets tarv ofte med afgørende vægt vil tale mod, at barnet fratages sit danske statsborgerskab, og at det udgår af bemærkningerne, at der som udgangspunkt skal ske fratagelse af et barns statsborgerskab. Herudover bemærker Institutet, at det ikke fremgår af lovudkastet, at barnet skal høres, inden der sker fratagelse af barnets statsborgerskab. Fratagelse af et barns statsborgerskab kan efter Institutets opfattelse som udgangspunkt ikke ske uden direkte høring af barnet eller gennem en repræsentant for barnet eller et passende organ, jf. børnekonventionens artikel 12. Institutet anbefaler, at fratagelse ikke bør kunne ske uden en høring af barnet eller gennem en repræsentant eller et passende organ. Institutet anfører endvidere, at hverken FN's Statsløsekonvention eller Europarådets Statsborgerretskonvention tillader, at fratagelse af statsborgerskab på grund af svig må medføre statsløshed for børn, jf. bl.a. statsløsekonventionens artikel 6.

SOS Racisme har bl.a. anført, at muligheden for at fratage den dømtede barn deres danske statsborgerskab, hvis de har fået statsborgerskabet i kraft af forælderen, er kollektiv straf til skade for børnene, som de er uden skyld i.

Den Katolske Kirke i Danmark ser med stor bekymring på forslaget om at fratage børn deres statsborgerskab, hvis de har erhvervet det gennem en person, der fratages sit statsborgerskab, da det er principielt forkert, at uskyldige børn skal komme til at lide under en kriminell forælders handlinger. Den Katolske Kirke i Danmark anfører, at det helt konkret kan dreje sig om teenagere eller unge voksne, som fungerer godt under uddannelse og i arbejde og derfor har udsigter til en problemfri fremtid som danske samfundsborgere.

Den Danske Dommerforening anfører, at der i lovudkastet savnes en vurdering af fratagelse af børns indfødsret i forhold til FN's børnekonvention, særligt artikel 7 om børns ret til at opnå statsborgerskab.

Præsidenten for Vestre Landsret samt **præsidenten for Østre Landsret** tilslutter sig høringssvaret fra **Den Danske Dommerforening**, der anfører, at der i lovudkastet savnes en vurdering af fratagelse af børns indfødsret i forhold til FN's børnekonvention, særligt artikel 7 om børns ret til at opnå statsborgerskab.

Advokatrådet anfører, at der i bemærkningerne til lovforslaget ikke i tilstrækkelig grad sker understregning af, at barnets tarv i denne fratagelsesvurdering er helt afgørende, jf. hertil artikel 3 i FN's konvention om Barnets Rettigheder, ligesom der i bemærkningerne tillige bør indsættes en nærmere angivelse af barnets ret til at blive hørt under den sag, der er knyttet til en forælders fratagelse af statsborgerskab, jf. hertil artikel 12 FN's konvention om Barnets Rettigheder.

Advokatrådet bemærker endelig, at der ikke i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, jf. pkt. 3.1., i relation til den foreslåede § 8 A, stk. 2, og hensynet til Danmarks internationale forpligtelser, sker nærmere omtale af, hvordan frakendelse af barnets statsborgerskab er reguleret, når der sker frakendelse af en forælders statsborgerskab på grund af svig, og barnet alene er i besiddelse af dansk statsborgerskab. Advokatrådet finder ikke, at frakendelse af barnets statsborgerskab kan ske på grund af en forælders svig, hvis barnet herved bliver statsløs. Advokatrådet henviser herved til artikel 7, stk. 3, i Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret.

Det foreslås, at der i indfødsretslovens § 8 A indsættes et stk. 2, som indebærer, at hvis nogen frakendes sin indfødsret efter § 8 A, stk. 1, skal også vedkommendes barn frakendes statsborgerskabet ved dom, hvis barnet har erhvervet indfødsretten gennem vedkommende, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Det er efter høringen blevet tilføjet i lovforslaget, at det ikke gælder, hvis barnet derved bliver statsløst.

Som det fremgår af bemærkningerne til forslagens § 1, nr. 2, vil den foreslåede ordning i overensstemmelse med Danmarks konventionsforpligtelser ikke omfatte tilfælde, hvor den ene af barnets forældre fortsat har dansk statsborgerskab.

Vedrørende Advokatrådets og Institut for Menneskerettigheders bemærkning om, at frakendelse af statsborgerskab på grund af svig ikke må medføre statsløshed for børn, bemærkes det, at det af pkt. 3.2 i bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at det følger af statsløsekonventionens artikel 6, at hvis en persons ægtefælle eller børn i henhold til en kontraherende stats lovgivning mister statsborgerretten som følge af, at den nævnte person fortaber eller fratages sin statsborgerret, skal deres fortabelse af statsborgerret være betinget af besiddelse eller erhvervelse af anden statsborgerret. Det følger imidlertid af statsløsekonventionens artikel 8, stk. 1 og 2, litra b, at en kontraherende stat ikke må frakende nogen person statsborgerretten, hvis en sådan frakendelse vil gøre den pågældende statsløs, dog således at en person uanset bestemmelsen i stk. 1, kan fratages statsborgerretten, hvor statsborgerretten er opnået ved urigtige anbringender eller svig.

Det følger videre af pkt. 3.2 i bemærkningerne til lovforslaget, at det fremgår af statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 2, at en stats nationale lovgivning kan indeholde en bestemmelse om, at børn, hvis forældre fortaber deres statsborgerret i det pågældende land, ligeledes fortaber denne statsborgerret, bortset fra de af stk. 1, litra c og d, omfattede tilfælde, ligesom det fremgår, at statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 3, hvorefter der kan frakendes til statsløshed i sager om svig, også omfatter børn. Det følger endvidere af Europarådets forklarende rapport til statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 3, at statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 1, litra b, om svig er den eneste undtagelse, hvor statsløshed accepteres for voksne og børn, samt at forbuddet mod statsløshed derfor går videre end forbuddet i statsløsekonventionen af 1961. Det bemærkes endelig i pkt. 3.2, at statsborgerretskonventionen er senere i tid, jf. det almindelige lex posterior-princip, hvorefter en nyere regel går forud for en ældre regel.

På den baggrund vurderes det, at en ordning, hvorefter frakendelse af statsborgerskab på grund af svig kan medføre statsløshed for børn, ikke vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Det bemærkes hertil, at det kan medføre alvorlige konsekvenser for et barn, der på baggrund af en forælders svigagtige handlinger frakendes sit danske statsborgerskab til statsløshed. Forælderen vil, i modsætning til barnet, have udvist et svigagtigt forhold i forbindelse med erhvervelsen af dansk statsborgerskab og have haft mulighed for at gøre sig bekendt med konsekvenserne heraf, herunder at det vil kunne medføre frakendelse til statsløshed, ligesom forælderen i modsætning til barnet vil have accepteret en eventuel løsning fra et tidligere statsborgerskab.

Uanset at det ville bringe virkningen af en uretmæssighed til ophør at frakende barnet statsborgerskabet til statsløshed, er det således regeringens opfattelse, at det for barnet ville være en urimelig og uhensigtsmæssig konsekvens af forælders handling.

Det er derfor blevet tilføjet et forbehold mod at gøre børn statsløse i lovforslaget, således, at hvis nogen frakendes sin indfødsret efter § 8 A, stk. 1, skal også vedkommendes barn frakendes statsborgerskabet ved dom, hvis barnet har erhvervet indfødsretten gennem vedkommende, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, og medmindre barnet derved bliver statsløst.

Vedrørende det af Den Danske Dommerforening anførte om børnekonventionens artikel 7 om børns ret til at opnå statsborgerskab, bemærkes det, at lovforslaget ikke ændrer på reglerne for erhvervelsen af dansk statsborgerskab for børn.

Det fremgår videre af pkt. 3.1 og pkt. 3.2 i bemærkningerne til lovforslaget, at de foreslåede ændringer af indfødsretslovens § 8 A og § 8 B om frakendelse af statsborgerskabet kan gennemføres inden for rammerne af statsborgerretskonventionen, statsløsekonventionen samt børnekonventionen.

Det forudsættes, at domstolene i hver enkelt sag foretager en konkret og individuel vurdering af frakendelsens betydning for barnet.

Der vil i proportionalitetsvurderingen skulle indgå hensynet til barnets tarv. Herudover vil der i vurderingen skulle indgå de samme momenter, der i dag indgår i proportionalitetsvurderingen ved domstolene i forbindelse med frakendelse efter de gældende regler i indfødsretslovens § 8 A og § 8 B.

Den betydning, som frakendelse af dansk statsborgerskab har for et barn, må herefter bero på en konkret vurdering af barnets forhold. Ved denne vurdering bør der navnlig lægges vægt på barnets tilknytning her til landet og til udlandet, herunder det eller de lande, barnet tillige er statsborger i. Der kan i den forbindelse blandt andet lægges vægt på varigheden og karakteren af barnets ophold i Danmark og i udlandet samt barnets aktuelle familiemæssige forhold her i landet og i udlandet

samt barnets rødder, herunder om familien har en langvarig tilknytning til Danmark.

I sager, hvor frakendelsen af dansk statsborgerskab samtidig medfører fortabelse af barnets unionsborgerskab, vil det efter den foreslåede ordning endvidere – som efter den gældende bestemmelse i indfødsretslovens § 8 B, stk. 1 – skulle indgå i vurderingen, om frakendelsen af statsborgerskabet har følger, som på en uforholdsmæssig måde – i forhold til det mål, som lovgivningen forfølger – påvirker den normale udvikling af vedkommendes familie- og arbejdsliv i forhold til EU-retten. Der skal således også indgå tilknytningselementer, der knytter sig til øvrige EU-lande i proportionalitetsvurderingen.

Frakendelse af dansk statsborgerskab sker ved dom under en sag i strafferetsplejens former, og de almindelige straffeprocessuelle retssikkerhedsgarantier vil således være iagttaget i forbindelse med en sag om frakendelse også efter den foreslåede ordning.

For så vidt angår det af Advokatrådet, Institut for Menneskerettigheder og Børnerådet anførte om, at det bør fremhæves i bemærkningerne, at barnet skal høres i spørgsmål, der vedrører frakendelse af statsborgerskab, jf. børnekonventionens artikel 12, bemærkes, at det er blevet præciseret i bemærkningerne til lovforslaget, at det fremgår af børnekonventionens artikel 12, at deltagerstaterne skal sikre et barn, der er i stand til at udforme sine egne synspunkter, retten til frit at udtrykke disse synspunkter i alle forhold, der vedrører barnet, samt at barnets synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed. Med henblik herpå skal barnet især gives mulighed for at udtale sig i enhver behandling ved dømmende myndighed eller forvaltningsmyndighed af sager, der vedrører barnet, enten direkte eller gennem en repræsentant eller et passende organ i overensstemmelse med de i national ret foreskrevne fremgangsmåder.

Det er i tillæg hertil blevet præciseret i pkt. 3.2 i bemærkningerne til lovforslaget, at sager om frakendelse af statsborgerskab efter indfødsretsloven § 8 A føres i strafferetsplejens former, jf. indfødsretslovens § 8 D. Barnet vil dermed have mulighed for at udtale sig, ligesom der vil være mulighed for beskikkelse af en forsvarer, i forbindelse med behandlingen af sagen ved domstolene.

Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at lovforslaget ikke rejser spørgsmål i forhold til Danmarks forpligtelser i henhold til FN's konvention af 1989 om barnets rettigheder (børnekonventionen).

2.3. Frakendelse af statsborgerskab ved strafbare forhold, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser

Institut for Menneskerettigheder finder henset til den indgribende betydning, som frakendelse af statsborgerskab kan have for den enkelte, at der må anlægges en restriktiv fortolkning af, hvornår en strafbar handling kan antages at udgøre en

handlemåde, der er til alvorlig skade for statens vitale interesser. Institutet anbefaler derfor, at det fremgår af lovudkastet, at der skal anlægges en restriktiv fortolkning af, hvornår en strafbar handling samtidig kan udgøre en handlemåde, der er til alvorlig skade for statens vitale interesser. Institutet finder, at der trods de angivne eksempler i lovudkastet er en betydelig uklarhed i forhold til, hvilke strafbare handlinger der ikke før, men altså nu vil kunne medføre frakendelse af statsborgerskabet, hvilket må anses for retssikkerhedsmæssigt betænkeligt. Institutet finder, at det af hensyn til at sikre en mere forudsigelig retsstilling i lovudkastets bemærkninger bør fremgå, hvilke konkrete strafferetlige delikter, som bestemmelsen skal knyttes op på. Institutet anbefaler, at det tilføjes i bemærkningerne til lovudkastet, hvilke konkrete strafferetlige delikter, som lovudkastets § 8 B, stk. 1, knytter sig til.

Danes Worldwide anfører, at hvis andre lande indfører lignende regler for fratagelse af indfødsret, vil det kunne blive et pludseligt kapløb om at fratage statsborgerskabet, så staten kan frasige sig ansvaret for at hjælpe borgeren. Det anføres, at man skal være påpasselig med at indføre flere stramninger af indfødsretsloven, hvor det for personer med flere statsborgerskaber, som der i takt med globaliseringen kommer flere og flere af, vil kunne medføre en dårligere retsstilling i internationale sammenhænge og ringere beskyttelse fra den danske stat.

Foreningen af Udlændingeretsadvokater anfører i forhold til ændringen fra "kan" til "skal" i indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, at ændringen betyder, at domstolene kun skal tage stilling til, om en person har udvist en handlemåde, der er til alvorlig skade for statens vitale interesser, og at der ikke i bemærkningerne til lovforslaget er oplysninger om, hvad domstolene skal lægge vægt på.

SOS Racisme bemærker, at fratagelse af dansk statsborgerskab ved dobbelt statsborgerskab, eller ved en formodning om, at en person ville kunne få dobbelt statsborgerskab, er en glidebane, og at det med tiden risikeres, at danskere med dobbelt statsborgerskab fratages statsborgerskabet for bittesmå ting, der ikke er velsete i Danmark, fx ikke et give hånd, frekventere en bestemt moské eller kirke, glemme kørekortet eller lignende. SOS Racisme anfører, at lovforslaget ved en ændring fra "kan" til "skal" i indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, ikke kun kommer til at blive fortolket i forhold til artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om retten til privat- og familieliv men også i forhold til, hvilke forbrydelser der vil kunne medføre tab af dansk statsborgerskab. Det anføres videre, at lovforslaget virker som en kraftig – grænseløs – udvidelse af domme, hvorefter man kan risikere at blive fradømt dansk statsborgerskab, og at lovforslaget lægger op til, at man ikke skal tage andre individuelle hensyn, end at den dømte person ikke må blive statsløs, når han/hun fratages dansk statsborgerskab. Det er endvidere SOS Racismes opfattelse, at loven er indirekte diskriminerende, da den, der kun er dansk statsborger og ikke har særlig tilknytning til udlandet, ikke kan fratages statsborgerskabet selv i tilfælde af terrorisme.

Advokatrådet anfører, at det er uklart, hvilken udvidelse af området for adgangen til frakendelse af statsborgerskab, der ikke allerede er omfattet af den gældende

bestemmelse, der sigtes til. Advokatrådet finder derfor, at det er retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at der ikke i lovforslaget findes en klar afgrænsning af de straffelovsovertrædelser, der er omfattet af den foreslåede frakendelsesadgang, f.eks. ved – som det er tilfældet i dag – med en henvisning til de konkrete straffelovsbestemmelser, der kan medføre frakendelse. Advokatrådet finder det endvidere retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at der ikke i lovforslaget fastsættes nogen minimumsstraf, som skal idømmes en person for, at en frakendelse kan ske. Advokatrådet bemærker hertil, at den meget indgribende karakter, som en frakendelse af statsborgerskab har, bør indebære, at lovgivningen herom er præcis udformet, således at borgere har mulighed for – med en vis sikkerhed – at forudse, hvilke handlemåder, der vil kunne medføre risiko for frakendelse.

Det foreslås, at indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, ændres således, at en person, der dømmes for en strafbar handling, og som derved har udvist en handlemåde, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser, skal frakendes statsborgerskabet ved dom, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Med forslaget tilsigtes en udvidelse af, i hvilke tilfælde der skal ske frakendelse af dansk statsborgerskab ved dom som følge af handlinger til alvorlig skade for statens vitale interesser. I overensstemmelse med Danmarks konventionsforpligtelser vil den foreslåede ændring alene rette sig mod frakendelse af statsborgerskabet for personer, som dømmes for en strafbar handling, og som derved har udvist en handlemåde, som er til alvorlig skade for Danmarks vitale interesser.

Forslaget indebærer endvidere, at indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, affattes således, at ordet "kan" foreslås ændret til "skal", så frakendelse af statsborgerskab bliver obligatorisk for en person, der dømmes for en strafbar handling, og som derved har udvist en handlemåde, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Danmarks internationale forpligtelser indebærer bl.a., at der ikke vil kunne ske frakendelse af statsborgerskabet, hvis den pågældende derved bliver statsløs.

Det følger hertil af pkt. 2.2.2 i bemærkningerne til lovforslaget, at det vurderes overordnet, at omfattende og alvorlig kriminalitet, der mere direkte udfordrer statens vitale interesser og den grundlæggende samfundsstruktur og orden i Danmark, efter omstændighederne også vil kunne true statens fundament og organisation og derved udgøre en handlemåde, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser.

Det vil efter omstændighederne kunne være tilfældet for en handlemåde, hvorved der sker omfattende og alvorlig skade på kritisk national infrastruktur, hvis handlemåden er til alvorlig skade for statens vitale interesser. Det kan eksempelvis være ved angreb på infrastruktur, der spiller en afgørende rolle i samfundet og har en afgørende betydning for de økonomiske og samfundsmæssige aktiviteter, som for eksempel sundhedssektoren eller forsyningssektoren. Det kan for eksempel være et angreb på energisektoren, der fører til nedbrud i strømforsyningen over længere tid i større dele af landet, og som følge heraf har alvorlige og omfattende samfundsmæssige skadevirkninger. Det kan også for eksempel være tilfældet ved et hacker-

angreb på sundhedssektoren, som fører til alvorlige og omfattende nedbrud i sygehusvæsenet, og hvor angrebet har alvorlige og vidtrækkende konsekvenser for liv og helbred.

Udover strafbare handlinger omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13 samt straffelovens § 81 a vil handlinger rettet mod statens vitale interesser efter omstændighederne eksempelvis kunne være brandstiftelse, sprængninger m.v., der har til formål at befordre oprør, plyndringer eller anden forstyrrelse af samfundsordenen. Sådanne handlinger kan have lighed med de egentlige terrorhandling og kan – hvis de er tilstrækkelig grove eller omfattende – være til alvorlig skade for statens vitale interesser.

Vurderingen af, om en handlemåde har været til alvorlig skade for statens vitale interesser, er ikke knyttet op på konkrete strafferetlige delikter, men vil foruden de strafbare handlinger, som er omfattet af § 8 B, stk. 1, i den gældende affattelse, for eksempel kunne omfatte alvorlig og omfattende narkotikakriminalitet, menneskesmugling, forurening af drikkevand m.v., besiddelse m.v. af våben og eksplosivstoffer af særdeles farlig karakter, herunder organiseret våbenhandel, offentlig billiggelse af terror e.l., fremstilling, anskaffelse eller udbredelse af falske elektroniske penge eller falskmøntneri for så vidt falskneriet angår danske penge; i det omfang de strafbare handlinger har en karakter eller et omfang, der gør dem til alvorlig skade for statens vitale interesser. Listen over eksempler er ikke udtømmende.

Handlinger, der foretages som led i omfattende og alvorlig kriminalitet og har en karakter eller et omfang, der gør dem til alvorlig skade for statens vitale interesser, må antages i almindelighed i højere grad at kunne føre til frakendelse end handlinger, som modsat er mindre alvorlige og ikke foretages som led i omfattende og alvorlig kriminalitet, men der vil altid skulle foretages en konkret vurdering af handlemådens art, karakter og følgevirkninger. Der vil i den forbindelse også skulle foretages en helhedsvurdering af den samlede kriminalitet, der aktuelt er til pådømmelse, samt tidligere ligetart kriminalitet.

Det bemærkes videre, at det følger af pkt. 2.2.3 i bemærkningerne til lovforslaget, at det forudsættes, at domstolene i hver enkelt sag foretager en konkret og individuel vurdering af frakendelsens betydning for den pågældende sammenholdt med handlemådens grovhed.

Der vil i proportionalitetsvurderingen skulle indgå de samme momenter og hensyn, der i dag indgår i proportionalitetsvurderingen ved domstolene i forbindelse med frakendelse efter de gældende regler i indfødsretslovens § 8 A og § 8 B.

For så vidt angår det anførte om indirekte diskrimination bemærkes det, at det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3, at den foreslåede bestemmelse vil omfatte alle danske statsborgere, uanset hvorledes dansk statsborgerskab er erhvervet. Bestemmelsen vil således omfatte både personer, som har erhvervet dansk statsborgerskab ved fødslen, ved adoption, ved erklæring og ved naturalisation.

Der henvises endvidere til pkt. 2.2 i bemærkningerne til lovforslaget, hvor det fremgår, at Danmarks internationale forpligtelser indebærer bl.a., at der ikke vil kunne ske frakendelse af statsborgerskabet, hvis den pågældende derved bliver statsløs.

2.4. Statsløshed

Institut for Menneskerettigheder anfører, at Udlændinge og Integrationsministeriet vurderer, at hvis en person har ret til et andet statsborgerskab ved den blotte registrering hos et andet lands myndigheder, vil personen ikke kunne påberåbe sig beskyttelse efter international ret mod at blive frakendt statsborgerskab med statsløshed til følge. Det er Instituttets opfattelse, at ministeriets fortolkning ikke vil være i overensstemmelse med den internationale statsborgerskabsrets beskyttelse mod statsløshed. Instituttet anbefaler, at lovudkastet ændres således, at frakendelse af statsborgerskab kun kan komme på tale i forhold til personer, der aktuelt har dobbelt statsborgerskab.

Advokatrådet bemærker, at en adgang til frakendelse for at sikre en tilstrækkelig klarhed og for at forhindre faktisk statsløshed, ikke bør bero på en vurdering af en persons eventuelle fremadrettede muligheder for (let) at kunne opnå et andet statsborgerskab. Frakendelse bør alene ske, når personen på frakendelsestidspunktet med sikkerhed er i besiddelse af et dobbelt statsborgerskab.

Udlændinge- og Integrationsministeriet kan i den forbindelse henvise til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3 om lovforslagets overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, herunder navnlig pkt. 3.2. Her fremgår det, at der vurderes at være rum for at fortolke statsløsekonventionen på den måde, at hvis en person har ret til et andet statsborgerskab ved den blotte registrering hos det andet lands myndigheder, uden at der er efterladt et skøn til myndighederne, vil personen ikke kunne påberåbe sig konventionernes beskyttelse mod at blive frakendt til statsløshed. Dette er ligeledes lagt til grund i lovforslag nr. L 230 af 4. maj 2021, jf. Folketingstidende 2020-21, L 230 som fremsat, A, side 9-10 og lovforslag nr. L 38 af 22. oktober 2019, jf. Folketingstidende 2019-20, tillæg A, side 10. Det foreliggende udkast til lovforslag er en videreførelse heraf.

3. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

Der er foretaget mindre lovtekniske ændringer og redaktionelle justeringer og præciseringer af lovudkastet.

Lovudkastet adskiller sig herudover fra det lovforslag, der har været sendt i høring, på følgende punkter:

- Det er blevet tilføjet i lovforslaget, at den foreslåede § 8 A, stk. 2 ikke skal gælde, hvis barnet derved bliver statsløst, således at hvis nogen frakendes sin indfødsret efter § 8 A, stk. 1, skal også vedkommendes barn frakendes statsborgerskabet ved dom, hvis barnet har erhvervet indfødsretten gennem vedkommende, medmindre

dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, og medmindre barnet derved bliver statsløst.

- Det er blevet præciseret i lovforslagets bemærkninger, at Danmarks internationale forpligtelser ikke er til hinder for at frakende børn deres statsborgerskab til statsløshed, herunder at det også følger af Europarådets forklarende rapport til statsborgerretskonventionen, at statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 3, at der vedrørende både børn og voksne kan frakendes til statsløshed i sager om svig.

- Det er blevet tilføjet i lovforslagets bemærkninger, at det fremgår af artikel 12 i FN's konvention af 1989 om barnets rettigheder (børnekonventionen), at deltagerstaterne skal sikre et barn, der er i stand til at udforme sine egne synspunkter, retten til frit at udtrykke disse synspunkter i alle forhold, der vedrører barnet, samt at barnets synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed. Med henblik herpå skal barnet især gives mulighed for at udtale sig i enhver behandling ved dømmende myndighed eller forvaltningsmyndighed af sager, der vedrører barnet, enten direkte eller gennem en repræsentant eller et passende organ i overensstemmelse med de i national ret foreskrevne fremgangsmåder. Det er i tillæg hertil blevet præciseret i bemærkningerne til lovforslaget, at sager om frakendelse af statsborgerskab efter indfødsretsloven § 8 A føres i strafferetsplejens former, jf. indfødsretslovens § 8 D. Barnet vil dermed have mulighed for at udtale sig, ligesom der vil være mulighed for beskikkelse af en forsvarer, i forbindelse med behandlingen af sagen ved domstolene.

- Det er præciseret, at lovens § 1, nr. 1 og 2, finder anvendelse, selvom dansk indfødsret er erhvervet før lovens ikrafttræden.

- Det er præciseret, at lovens § 1, nr. 3 og 4, ikke gælder for handlinger begået før lovens ikrafttræden.

- Ikrafttrædelsesdatoen er ændret fra den 1. april 2022 til den 1. maj 2022.

- Det er tilføjet, at lovforslaget forventes samlet set at have begrænsede økonomiske og implementeringsmæssige konsekvenser for det offentlige. Lovforslaget forventes at medføre mindre implementeringskonsekvenser på Udlændinge- og Integrationsministeriet og Justitsministeriets områder i form af yderligere sagsbehandling i et begrænset antal sager. Lovforslaget forventes som udgangspunkt på den baggrund at medføre begrænsede meromkostninger forbundet med den yderligere sagsbehandling. Merudgifterne forbundet med lovforslaget håndteres inden for de eksisterende økonomiske rammer under henholdsvis Udlændinge- og Integrationsministeriet og Justitsministeriet.